

„Egy kenyér törlesztés, egy kenyér kölcsönbe”

Minden reggel betér a gazda a falusi boltba, és vásárol három kenyeret – szól a régi mese. Egyszer aztán új eladó érkezik az üzletbe, aki kíváncsian megkérdezi: miért hármat? Mire a gazda így válaszol: egyet kölcsönbe adunk, eggyel adósságunkat törlesztjük, egyet magunk fogyasztunk. Tovább érdeklődik az eladó: nohát, hogyan van ez? A gazda válasza a nemzedékek kapcsolatának parabolája: egyet a gyermekeinknek adunk – ez kölcsönbe megy. Egyet a szüleinknek – ezzel törlesztjük adósságunkat. Egyet pedig saját szükségleteinkre fordítunk – fejt ki a gazda, hitet téve amellet, hogy az öngondoskodás lényeges érték mivolta nem újkeletű kulturális vívmány.

A család érzelmi, kulturális, jogi, társadalmi, fogyasztási és gazdasági egység. Ezen funkciók átszövik a családi kapcsolatokat, kölcsönösen befolyásolják egymást: ha bármelyikről megfeledkezünk, könnyen dől a többi is. Az egyes nemzedékek eltérő hozzáállása a pénzügyekhez a generációs sajátosságokon túl eltérő családi szerepeikből fakad. A „szendvicsgeneráció” beszorult az idősödő nagyszülői nemzedék, akiről gyakran MÁR gondoskodni szükséges, és az önérvényesítésben igen aktív ifjú nemzedék közé, akiről MÉG gondoskodni szükséges – úgy, hogy mindeközben a középgeneráció saját igényeiről is méltó módon kíván gondoskodni.

Stabilitás kontra változás

A családok két legalapvetőbb lélektani szükséglete a biztonság iránti igényük és az alkalmazkodás iránti vágyuk. Ebből fakadóan két központi jelentőségű életfeladatuk a biztonságérzetük megalapozása állandó, kiszámítható, tervezhető, stabil dolgok megteremtése által, illetve a rugalmas alkalmazkodás a mindennapok változásaihoz, a nagyobb életfordulókhoz, a fejlődéshez, az újdonságok megtapasztalásához.

A két alapvető szükséglet és életfeladat pont ellentétei egymásnak. A családok így mérleghintán ülnek: hol a kiszámíthatóságot, állandóságot hangsúlyozzák, hol pedig merészen belevágnak eddig meg nem tapasztalt megoldások keresésébe. Napjaink életstílusában sajátosan nehezíti a mérleghinta ritmusának eltalálását, hogy extrém mértékben változáshangsúlyú kultúrában élünk, a változások szinte idegrendszerünk számára is követhetetlen gyorsasággal követik egymást, túlterhelve mindannyiunkat.

Döntéshelyzetben a középső nemzedék

Sarkalatos pontja a családi munkamegosztásnak a döntések meghozatala. Akik begyűjtik a szükséges információkat, mérlegelik őket, ezzel pedig felvállalják a döntés és következményeinek felelősségét is. Hagyományos családmodellben általában a szülőpár alkotja a döntéshozói alrendszert, döntéseik kihatnak a leszármazó gyermeki, és gyakran a felmenő, azaz nagyszülői alrendszer életére is.

Az egyes nemzedékek időben eltolva ugyanazokon az életszakaszokon mennek keresztül. Noha egy teljes életút során mindannyian megtapasztalják ugyanazokat a kihívásokat, egy időben az egyes generációk eltérő módon látják a helyzetet, eltérő igényeik, eltérő megoldáskeresési eszköztáruk van. Szembetűnő napjainkban, így a hétköznapi beszélgetések

gyakori, indulattelített témája az egyes nemzedékek tempója, illetve az életszínvonalhoz, erőfeszítésekhez vagy késleltetéshez való hozzáállása.

A középső, aktív, kereső nemzedék egyfajta átmeneti időszakban élve igyekszik összebékíteni és kiszolgálni az eltérő igényeket. A felelősségvállaló nemzedék megküzdési eszköztárát mutatja a Cofidis Hitel Monitor kutatás eredményei között, hogy a hiányzó anyagi erőforrásokat mennyire változatos forrásokból igyekeznek pótolni. Családpszichoterapeutaként szívmengető számomra, hogy a lehetőségek között olykor helyet kaphat a családi/baráti, nem-hitel jellegű segítség is.

Egyensúlyra törekedve

Tavasztól télig, újévtől szilveszterig, tanévkezdéstől tanévkezdésig, nyaralástól nyaralásig. A családok, közösségek, kultúrák életének természetes váltófázisai közül legismertebb a természet ciklusaihoz igazodó év. Így strukturáljuk az időt, tervezzük a belátható időtávot. Ahogy a különböző életciklusok, az év eltérő időszakai is különböző feladatok elé állítják a családi döntéshozókat. A közelgő ősz leglényegesebb életfeladatai a tanévkezdés feneketlen puttonynak tűnő szükségletei, a közelítő hidegre való felkészülés ruhák, háztartási eszközök beszerzésével vagy a fűtésre szánt összeg előteremtésével, valamint majd az év végi ünnepkörre való készülés – amire a bevásárlóközpontok már szeptemberben elkezdnek emlékeztetni. Mindezek a Cofidis Hitel Monitor legfrissebb felmérésének tanulsága szerint egy költési hullámot indukálnak, amely bizony ki tudja billenteni egyensúlyából a családi rendszert. Az egyensúlyvesztés ez esetben persze legkevésbé ott fenyeget, ahol a megtakarítás révén hozzáférhető tartalékok is rendelkezésre állnak.

Szeretjük magunkat tudatos döntéshozónak tudni. Az embertudományok kutatásaiból ismerjük ennek korlátait is. A korlátok pedig figyelmeztetnek bennünket arra, hogy érdemes erőfeszítéseket tennünk ezen tudatosság fokozása, a tervezhetőség, állandóság megteremtése, végső soron az olykor elveszni látszó biztonságérzetünk megalapozása érdekében.